

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.638.

Zmaga „nacionalnega“ bloka

je brezdvomna in s tem dejstvom treba računati. Tudi ni nikomur pomagano, če bi se hotelo omalovaževati zmage „nacionalnega“ bloka vsled dejstva, da ni bila dosežena ravno na najbolj korekten način. Dejstvo zmage je tu in je po svojem efektu močnejše ko pa vse debate o nasiljih, ki so zmago omogočile.

Vlada radikalov in samostojnih demokratov je sedaj trdno instalirana in to je prvi efekt zmage. Kakor so velika nasprotja med velikim delom radikalov in samostojnimi demokrati, vendar ni računati, da bi to nasprotje postalo v doglednem času tako močno, da bi povzročilo razkol v vladi. Avtoriteta Pašića je sedaj tako visoko dvignjena, da vsaj v najbližjem času ni pričakovati nobenih posebnih iznenadenj.

Zato je naravno, če režimsko časopisje triumfira in če se škodoželjno smeji nasprotnikom, ki da so cela štiri leta obsojeni na trdi kruh opozicije. Kakor so po dnevu zmage takšna prorokovanja razumljiva, tako pa so tudi škodljiva in napačna.

Napačna, ker večina „nacionalnega“ bloka ni tako velika, da bi bila iznenadenja izključena. Poleg tega je računati še z drugim tehtnim dejstvom. V vsej državi ima sicer „nacionalni“ blok večino, toda ogromna večina Slovencev in Hrvatov je proti njegovi politiki. In kakor je dokazano v naši državi, da se proti Srbom ne da vladati, tako bo skoraj dokazano tudi to, da je nemogoče vladati proti Slovincem in Hrvatom. To spoznanje je tako močno, da bi mogoče že prodrlo, če ne bi Slovinci in Hrvati sami s svojimi napakami oslabilo pozicijo Davidovića in dali njegovim nasprotnikom orožje za agitacijo proti njemu. Vsi vemo vendar, kako silno so škodovali vladi zaletelosti Radića. Vsaj so ravno one vrgle Davidovića. Vemo tudi to, da mladinska stranka nikdar ne bi mogla tako uspešno apelirati na zadržaven čut volilcev, če ne bi tudi SLS v letih 1920—1923 zašla preveč na levo in če ne bi tako silno koketirala z republiko.

Nikjer pa ni zapisano, da se opozicionalne stranke niso iz napak preteklosti nekaj naučile. Je narobe staro pravilo, da se opozicionalne stranke vedno bolj prilagode novim razmeram, ko vladne. Kdor naskakuje je vedno bolj iznajdljiv, ko tisti, ki brani.

To moremo pričakovati tem bolj, ker so se na Hrvaškem uveljavili močje, ki politiko razumejo in ki ne bodo ponavljali napak Radića. Da je na njegovo mesto stopil Trumbić, pomeni na vsak način za opozicijo pridobitev, ki se bo v bodočem boju za končno ureditev države poznala.

Ze celo pa moramo računati z iztizenjem opozicije vsled nastopanja vladnih strank samih. Trda roka vlade sili nujno opozicijo k previdnosti in prevdarnosti. Če je opozicija preje pazila le na to, kako bodo njena gesla učinkovala na mase, mora sedaj gledati tudi na to, kako bodo sprejeta od politične javnosti. To stori opozicija tem lažje, ker je v masah dobro zasidrana in more tudi v opoziciji pričeti s konstruktivnim delom. Zmožnost razvijanja blestečih

gesel so že dovoljno dokazale vse stranke in čas je, da prično dokazovati tudi zmožnost sodelovanja pri pozitivnem delu.

S tem pa nastaja tudi za vladne stranke nova naloga. Vlada mora pokazati zmisel za konstruktivno politiko opozicije in njeno stvarno kritiko upoštevati. Načelo, da se štejejo samo mandati in da se dosledno temu načelu ozira le na mnenja, ki prihajajo iz vladnih vrst, je zgrešeno in škodljivo za razvoj naroda.

Opozicija je parlamentarna nujnost in parlamenti brez nje neizogibno izgube na svoji delazmožnosti. Zato vidimo v vseh deželah, kako se vlade trudijo, da upoštevajo dobro voljo opozicije in celo samosilni Mussolini se trudi, da konča absenco opozicije. Opozicija je nujno potreben nadzornik vlade in zato zaide država brez delovanja opozicije nujno v korupcijo. Je končno jasno, da ne more vlada osnovnih načel svoje politike zaradi opozicije menjati, toda se bi škoduje vlada, ki ne korigira svojih zakonov samo zato, ker so korekture predlagane od opozicije.

Prekomerno triumfiranje naših mladinskih listov kaže, da se ti ne zavedajo osnovnih nalog vlade. Noben uspeh za vlado ni v odporu opozicije, temveč njen uspeh leži v sodelovanju opozicije.

In če je to pripoznano v vseh modernih državah, kjer so države že trdno zgrajene, velja še veliko bolj za našo državo, ki se gradi. Med samim pripravljanjem se ne da dograditi nobena dobra stavba, nekaj sporazumnega dela mora biti na vsak način. Na pa pride do tega sporazuma, pa je treba, da vrši opozicija ravno tako svojo nalogo, ko vlada. Opozicionalnost ne sme iti nikdar tako daleč, da bi odpor proti vladi le v najmanjši meri mogel postati istoveten z odporom proti državi. Vladno stališče pa ne sme nikdar zaiti na pot, da bi se država istovelila z vlado. Vlada ni država, temveč je le upraviteljica države, ki mora po svojih organih biti enako pravična do vsakega državljanca, pa naj je ta opozicionalec ali pa pristaš vladne stranke.

Samo na tem principu je mogoča konsolidacija države, samo s spoštovanjem tega načela pa more vzdržati tudi vlada svojo moč. Napake se vedno kaznujejo, najbolj pa v politiki, ker režejo v živo meso ljudstva.

Bojimo se, da pri nas to spoznanje še ni dovolj dozorelo in da je še vedno na levi in desni strankarski čut premočen. Da bo ta reduciran na pravilno stopnjo, je naloga javnosti, ki mora zato živo slediti političnemu življenju in na vsako nepravilnost reagirati. Politika zadeva vsakega poedince in zato mora tudi vsak poedinec brigati se za potek političnega življenja.

Iz teh vidikov bomo presojali novo vlado in mislimo, da bomo s tem vsej javnosti ustregli. Konsolidacija države je prvo, blagostanje ljudstva je najvažnejše in šele na zadnjem mestu je stranka in njen interes. To načelo mora postati zakon v našem javnem življenju in po izpolnjevanju tega zakona treba presojati opozicijo ravno tako ko vlado.

Uradni podatki o rezultatu volitev.

IZVOLJENIH 140 RADIKALOV, 68 RADIĆEVCEV, 36 DAVIDOVIĆEVCEV, 22. SAM. DEMOKRATOV, 19 POSLANCEV SLS, 15 SPAHOVCEV, 5 ZEMLJORADNIKOV, 5 NEMCEV, 3 FEDERALISTI, 1 DŽEMIETLOVEC IN EN MANDAT SE DVOMLJIV.

Beograd, 10. februarja. Notranje ministr. je objavilo uradno poročilo o rezultatu volitev. Izvoljenih je bilo:

SRBIJA:

Okraj Beograd: Radikali 4, David. 2; Bitolj: rad. 4, David. 2; Bregalnica: rad. 1, David. 2; Valjevo rad. 3, David. 1; Vranje: rad. 4, David. 3; Kosovo: rad. 5(!); Kragujevac: rad. 3, David. 2; Krajinski okraj: rad. 3; Zvečansko - raški okraj: rad. 2, sam. dem. 1, džem. 1; Kruševac: rad. 4; Kumanovo: rad. 2, David. 1; Mehotija, rad. 2, David. 1; Moravski okraj: rad. 3, David. 2; Niš: rad. 4, David. 1; Ohrid: rad. 1, David. 1; Pirot: rad. 2, David. 1; Podrinje: rad. 3, David. 2; zemljoradniki 1; Požarevac: rad. 4, David. 2; Prizren: rad. 1, David. 2; Prepolje - Plevlje: rad. 3; Rudnik: rad. 1, David. 1; Skoplje: rad. 2, David. 1, sam. dem. 1; Smederevo: rad. vid. 1, sam. dem. 1; Smederovo: rad. 2, David. 1; Tetovo: rad. 4; Tikveški okraj: rad. 2, David. 1; Timoški okraj: rad. 3, David. 1; Topliški okraj: rad. 2, David. 1; Užice: rad. 3, David. 1; Čačak: rad. 3; Mesto Beograd: rad. 2.

Slovenija: Ljubljansko - novomeško okrožje: SLS 8, Pucelj, Žerjav; Mariborsko okrožje: SLS 10, Radić 3, Piv-

ko, 1 dvomljiv; Mesto Ljubljana: SLS 1.

Bosna in Hercegovina: Banjaluka: rad. 7, Radić 1, Spaho 1, zemljorad. 1; Bihać: rad. 2, Spaho 3, zemljorad. 1; Mostar: rad. 2, Radić 4, Spaho 1; Sarajevo: rad. 3, Radić 1, Spaho 3; Travnik: rad. 2, Radić 3, Spaho 2; Tuzla: rad. 5, Radić 1, Spaho 5.

Hrvatska in Slavonija: Županija Belovar: Radić 7, sam. dem. 1; Varaždin: Radić 9, sam. dem. 1; Zagreb: Radić 10, sam. dem. 3; Lika: sam. dem. 4, Radić 1; Virovitica: Radić 5, rad. 1; Modruško - reška županija: Radić 3, sam. dem. 2, rad. 1; Požega: Radić 5, sam. dem. 2, rad. 1; Srem: Radić 3, rad. 6, sam. dem. 1; Mesto Zagreb: Radić 2.

Dalmacija: Severna Dalmacija: rad. 3, Radić 3; Južna Dalmacija: Radić 7, sam. dem. 2, rad. 1.

Crna gora: Federalisti 3, David. 2, rad. 2.

Vojvodina: Južni Banat: rad. 5, sam. dem. 1, David. 1, Nemci 1; Severni Banat: rad. 4, David. 1, Nemci 1, zemljorad. 1; Novi Sad: rad. 5, David. 2, Nem. 2, sam. dem. 1; Subotica: rad. 3, Radić 2, sam. dem. 1.

Opozicija pravi, da so podatki notranjega ministra netočni.

Beograd, 10. februarja. Poročila vlade o izidu volitev vzbujajo v tukajšnjih krogih kakor tudi v inozemstvu živahne komentarje, ker ljudstvo še sedaj ne veruje v faktično zmago vlade. Novosti prinašajo poročila opozicije o odnošaju strank v parlamentu, v katerih poročajo o sigurni zmagi opozicije. Te informacije komentirajo v vseh podrobnostih. Baš radi tega so bile sinoči Novosti zaplenjene. Kar se tiče končnega rezultata volitev, smatrajo, da so bile do sedanje volilne tabele izdelane na podlagi nepopolnih poročil, ki jih je vlada dobila od velikih županov.

Prav tako tudi ni verjetno, da bi džemiet dobil samo enega poslanca. Dlje je v nasprotju s poročili vlade Nastas Petrović dobil včeraj popoldne poročilo iz Južne Srbije, da je izvoljen. Vladni krogi sami niso popolnoma uverjeni v točnost volilnih rezultatov, ker so komunikacijska sredstva v južni Srbiji slaba. Važno je za nesigurnost vlade omeniti tudi to, da je notranje ministrstvo sinoči ob 6. zvečer izdalo neko poročilo, čez eno uro pa sta Trifunović in Laza Marković prinesla Pašiću nek komunike, ki je popolnoma različen od prvega.

Izvoljeni poslanci HRSS. bodo še naprej zaprti.

Beograd, 10. februarja. Po končanih volitvah so pričakovali politični krogi, da bodo izpuščeni iz zaporov vsi oni, ki so izvoljeni za poslance narodne skupščine. Tako so včeraj pričakovali, da bo notranje ministrstvo izdalo naredbo, po kateri se morajo Radić, Maček in njegovi tovariši izpustiti na svobodo. To pa se ni zgodilo. Vladni krogi zatirajo, da bodo slednji toliko časa v zaporu, dokler sodišče ne bo odločilo o njih krivici. Radić in njegovi tovariši se bodo baje morali zagovarjati pred sodiščem. Vlada ne namerava odstopiti od one, kar je proti njim podvzela. Kar pa se tiče HRSS same, je bilo to včeraj predmet debate. V bodočem parlamentu namerava vlada baje posta-

viti vprašanje o razpustitvi HRSS. S tem bi bili tudi mandati HRSS uničeni. Vendar pa je to zelo nevarna in delikatna stvar.

DRINKOVIĆEVO OSTAVKO NI PAŠIĆ SPREJEL.

Beograd, 10. februarja. Včeraj popoldne se je minister brez portfelja dr. Mate Drinković po objavljenem službenem komunikeju o izidu volitev takoj napolil k Pašiću ter je izjavil, da je v takem položaju primoran podati ostavko. Pašić je Drinkovića potolažil, češ, da volilni rezultati še niso definitivni in naj zato ostane na svojem mestu vsaj toliko časa, dokler se ne sestane vlada. Drinković je pristal na Pašićev predlog.

Še k volitvam v Ljubljani.

Izid volitev v Ljubljani je tak, kakor ga je bilo po nestetih pogreških SDS pričakovati. Režim, ki ga je SDS uvedla v Sloveniji, je naravnost kritični po opoziciji. Nasilje in korupcija na eni, brezpravnost in nezakonitost na drugi strani so morale v vsakem dostojnem človeku, v naprednem in svobodnomiselnem pa še posebej, izzvati odpor. Svobodoljubni naprednjaki so instinktivno čutili, da je na pohodu reakcija in prav tako instinktivno se je v njih vzbudila stara borbenost proti njej. Odtod bojni klic: proti režimu.

Ni dvoma, mnogo naprednjakov je glasovalo za dr. Korošca. SLS si sama ne domišlja, da šteje toliko svojih pripadnikov v Ljubljani. V najboljšem slučaju imajo do 2000 zanesljivih svojih pristašev. Torej je nad 2300 naprednih glasov pripomoglo zmagi. Naj si še slovenske SDS prav resno zastavlja vprašanje: zakaj tako? Ni težko odgovoriti nanje: Krivda je izključno na njegovi strani in v njegovih metodah, ki skuša z njimi doseči svoj politični cilj.

Slovenskemu naprednjaku, ki je glasoval za dr. Korošca, se niti najmanj ne more očitati, da je hotel glasovati za »klerikalca«, ravno tako pa ne za Korošca — »separatista«. In čeprav je SDS za vabo vrgla med Ljubljančane staro, pa že tako obrabljeno geslo »klerikalizem — liberalizem« in se je na to vabo še nekaj ljudi vjelo, to geslo ni več vlečko, bilo je šibkejšo od volje, nastopiti proti reakciji. Kakor enako niso zalegle tirade o baje ogroženem državnem edinstvu. Ljubljančan naprednjak je hotel poudariti svoje neizprosno opozicijsko stališče proti nepošteni politiki, kakršne doslej v Sloveniji nismo bili vajeni.

SLS se je dobro zavedala svojega položaja. Svojega programa ni silila v ospredje. Vedela je, da bi na ta program ne vjela nobenega naprednjaka. Po vsem videzu jej tudi ni šlo za to. Svoj volilni program je zgostila v devizo: proti nasilnemu in koruptnemu režimu, ki ogroža interese Slovenije. Kakor je SLS lahko vesela zmage, v resnici ni to njena zmaga. Ne sme nanjo grešiti in popolnoma napačno bi bilo, ako bi jej stopila v glavo kaka ošabnost, da bi precenjevala svojo dejansko moč. Ljubljana je napredna, to so pokazale tudi nedeljske volitve. Le slučaj, ležec v krivdi SDS, je bil, da je večina Ljubljančan hotel poudariti svojo enodušnost v obsodbi slovenske režimske klike.

In to je bilo na škodo Narodni zajednici. Vsem onim naprednjakom, ki jih je navdajala volja, da plebiscitarno izrečejo svojo uničujočo sodbo, je bila Narodna zajednica gotovo bližja, nego SLS. Toda niso imeli gotovosti, da bo izrečena sodba tudi efektivna, to je, da bo Zajednica ostala v večini nad kandidatoma osovražene SDS. Zato in samo zato so oddali svoje glasove dr. Korošču.

Ze včeraj smo poudarili, da Narodna zajednica s svojim idealnim, v resnici patriotskim programom v tej borbi med dvema ekstremoma ni mogla vspeti. Enemu je bila preveč opozicijska, drugemu preblizu režimu. V ostrem boju za in proti režimu je za pošteno srednjo linijo moglo preostati le malo gla-

sov. So to glasovi, ki se niso dali premotiti od praznih gesel in iraz. So to trenzi in preudarni mozgi, ki gledajo v bodočnost in ki jim trenutni umetno ustvarjeni položaj ne meša političnih pojmov. Se enkrat pa rečemo: program Narodne zajednice je našel lep odmev v narodu. In četudi ga je za nekoliko hipov udušil bojni grom, bila bi večna škoda, ako bi ta program ne našel izvršitve solidnega, sistematičnega dela in delavcev.

Casopisje SDS skuša oglušiti lastno vest s tem, da kriči o krivdi drugih. Zgori smo omenjali, kdo nosi krivdo na izidu ljubljanskih volitev. Naj pa zopet in zopet naglašamo, da nad vsem stoji — besedolomstvo, kršenje pogodbe od 19. februarja 1923. To trivno besedolomstvo, kakršnega ne pozna slovenska politična zgodovina, je kakor prokletstvo zločina. V našem časopisu smo že pred letom dni svarili mladino, jih rotili in opozarjali na pregledne posledice kakšnega besedolomstva. Ze takrat smo pribili, da zadene izključna krivda, ako bo vsled tega besedolomstva ogrožena »narodna in napredna« Ljubljana, one voditelje SDS, ki so snedli dano častno besedo ter z ničevimi razlogi zrušili z njihovimi lastnoročnimi podpisi podpisano pogodbo. Naše besede so bile bob ob steno. Prijelo se niso niti njihove politične vesti, niti njihove morale. Cinično so prezirali vse opomine.

Pa še je bilo neposredno pred temi volitvami čas, da popravijo vnebovpijoči greh, ki so ga bili započeli nad vso pošteno slovensko politično javnostjo. V Dnevniku smo približili potek pogajanj med SDS in dr. Ravniharjevo skupino, ki je po mnenju vsakega poštenjaka po pravici zahtevala zadoščenje za prelomev pogodbe in za storjeno krivico. Saj bi krivci, če jim je ob teh volitvah res šlo za visoke cilje, sami morali ponuditi zadoščenje. Ali ste mogli le za trenutek si biti na nejasnem, da bi dr. Ravnihar sploh mogel z Vami stopiti v stik, dokler ni dana satisfakcija. Tak je običaj pri gentlemanih, tak pa tudi običaj pri vsakemu medstrankarskemu občevarju. Dr. Ravnihar vendar ni cunj, s katero bi se brisala tla.

In zahtevano zadoščenje ni bilo nedosegljivo in neizpolnjivo. Iz dotičnega zapisnika posnemamo, da je odposlanec Mesnega odbora NRS predlagal, da naj način satisfakcije uredi izvršilni odbor obeh strank v Beogradu. Prepustilo se je torej arbitriju tretjih nepristranskih oseb, da to stvar uredi častno in zadovoljivo.

Vodstvo SDS pa je tudi to odklonilo, kakor sploh o kakem zadoščenju ni hotelo niti slišati. In sedaj pride ta gospoda ter meče krivdo, ako ni prišlo do sporazuma — na dr. Ravniharja. Samo omejenost, ki se jej družijo brezmejna zloba je zmožna kaj takega. Narodno zajednico je ustvaril — dr. Žerjav.

Naj se torej vsi oni, pa bodisi da so resnično ali pa samo umetno ogorčeni, zahvalijo pri vodstvu SDS, ki je tudi ob tej priliki pokazalo sijajne svoje politične talente in zmožnosti.

Pot do miru.

(Iz pogovora s predsednikom francoske zbornice.)

Po mojem mnenju so veliki internacionalni problemi momentano najvažnejša zadeva. Vprašanje varnosti in razoroženja ste v zvezi z reparacijskim vprašanjem, poleg tega smo nadomestili izkoriščanje Poruhja z izvedbo Dawesovega načrta. Ne smemo pa prezreti, da je treba realizacijo Dawesovega načrta prilagoditi velikim težavam.

Ako smo iskali pot miru, smo šli drugim narodom z lepim vzgledom naprej, ne da bi se ponižali ali se odpovedali katerikoli naših pravic. Na vprašanje, če zrem bodočnosti z nadami v obliče, odgovarjam brez oklevanja v pozitivnem smislu. Ne smemo pa misliti, da se bo to, kar želimo, dalo tudi nemudoma uresničiti. S tem, da smo se sporazumeli v Londonu in Ženevi, še niso odstranjene vse trenutne skrbi.

Rabili bomo leta, predno uredimo sporazum, ki naj zagotovi svetovni mir

definitivno. Treba bo še veliko truda. Kar se tiče finančne situacije, ni ta nikjer dobra. Treba pa je, da delamo premišljeno po načrtu, zakaj pomisliti je, da bo Francija po velikanskih izgubah in medtem, ko obnavlja svoje opustošene kraje, morala tudi nositi največji del bremen, ki bi jih bilo treba pač deliti. Slabo bi poznal našo deželo, kdor bi dvomil nad tem, da sedanjih težav ne bo premagala, zakaj naša domovina bo ohranila svoj pogum in samozavest ter je ponosna na zaupanje, ki ga imajo drugi narodi do nje. To je najboljši dokaz, da so alarmantne govornice neutemeljene.

Vidite torej, da presojam zunanji kakor tudi notranji položaj optimistično.

Ako se bo zamogla naša demokracija mirno in pod zaščito zakonov dalje razvijati, bo v stanu, da živi z vsemi drugimi narodi, s starimi kakor tudi s šele

nedavno nastalimi demokracijami v popolni slogi. Francija skrbi s preveliko bojaznijo za svojo neodvisnost in prostost, da bi se vmešavala v notranjo politiko drugih narodov, samo ako nasto-

pajo z isto rezervo napram njej. Ne delamo nobene politične propagande pri drugih in ne bomo trpeli nobene pri nas.

Ne boste uspeli s terorjem!

Ni dovolj, da so mladini in njihovi protektorji z nasiljem priborili sebi zmago, hočejo tudi po volitvah terorizirati javnost. Diktatorski se hočejo sedaj mascevat nad vsemi onimi, ki so za svoje prepričanje javno nastopili.

Mladinsko časopisje že piše v tem zmislu. Brezobzirno napada državljane, ki niso sli z mladino in dnevno jim skuša škodovati na ugledu. In ne bo dolgo, ko bodo poskušali svoje nasprotnike tudi gmotno ubiti. Da so v tem oziru mojstri, so dokazali že zdavnaj.

Je mogoče, da bodo v tem oziru posamezne uspehe tudi dosegli, toda naj si ne domišljajo, da bi bil mogoc na tem polju trajen uspeh. Javnost bo šla samo s tistim, ki ji da mir in red in ne za tistim, ki z nasiljem gazi osnovne državljanske pravice.

Kaj si morebiti domišljujete, da gre vam pravica, da boste vsem ljudem predpisovali, kako da naj mislijo? Kaj ste taki narobe demokrati, da si lastite pravico zapovedovati ljudem, kako naj mislijo? Ze veliko večji mogotci so propadli, ker so to poskušali, pa ne bi vi, ki kljub vsej pomoči vladnega aparata niste mogli zbrati več ko dva mandata?

Ni končno naša skrb, kako boste končali vsled svoje napačne politike, ker vaš propad ne bo bolel nas. Toda vaše metode so škodljive za ves narod in demoralizirajo celo najboljše

ljudi. Tekom ravnokar končanega volivnega boja smo slišali ne enkrat vzklikati takozvanega naprednjaka, da ne zaslužijo Slovenci drugega ko bič. Ali razumete, kakšna dekadence mišljenja je obsežena v tem vzkliku. Državljan, ki pravi o sebi, da je bič edino primerno sredstvo za človeka nasprotnega mišljenja! Ali mar ni to popoln polom liberalizma!

Hočemo, da bo naš narod v vsakem oziru svoboden, da bo Jugoslavija družba svobodnih in zadovoljnih državljanov, ker samo taka Jugoslavija more izpolniti svoje državljanske dolžnosti. Zato odklanjamo vsak terorizem, vsako nasilje, zlasti pa ono robsko naziranje, da je treba prepričanje s palico vtepti. Ne bomo se izneverili svobodnomiselnim idealom Petra Mrkonjića, ne bomo zatajili ustanoviteljev liberalnih strank in zato bomo v boju proti nasilju, pa naj si še tako grozite z mascevanjem.

In ker je naše stališče pravilno, zato bo tudi zmagalo in zato z nasiljem ne boste uspeli, najmanj pa sedaj po volitvah, ko vsakdo čuti, da je vsa vaša gonja proti posameznikom izliv grdega mascevanja, ki je lastno samo majhnim ljudem.

Svojo moralno obsodbo ste izrekli, ko preganjate posameznike in zato se ne čudite, če je na vaš poziv skupnost pravih in takozvanih naprednjakov nemogoča.

Volilno okrožje Ljubljana-Novo Mesto.

Vol. okr.	SLS	N. B.	SKS	Prepeluh Kom.	Murn Br. spor.	Soc. d. Bernot
Črnomelj	2.082	632	478	781	48	72 11 4 18
Kamnik	5.390	675	636	111	180	18 23 15 22
Kočevje	4.854	841	580	645	53	22 82 22 28
Kranj	6.678	1.640	699	380	252	34 121 181 80
Krško	4.867	754	1.746	998	191	34 48 25 22
Litija	4.670	667	560	128	602	65 128 139 44
Ljublj. ok.	8.120	1.447	1.381	256	748	45 64 301 23
Logatec	2.337	1.392	293	315	72	6 119 17 23
Novo mesto	4.859	980	1.877	460	107	59 72 28 25
Radovljica	3.582	1.422	462	50	539	31 160 163 248
Skupaj	47.939	10.410	8.712	4034	2792	386 828 895 715

Politične vesti.

— K izvolitvi poslancev SDS. Zagrebške »Novosti« objavljajo na prošnjo bivšega ministra in nosilca radikalne liste v zagrebški županiji, dr. Peleša sledeče: Radikalna organizacija iz Gline poroča: Kotarski pristav Stevo Rakić je danes razdelil med ljudi 75 pušk in jim naročil, da vzklikajo streljajoči ob Glini: »Gremo, da pobijemo radikalne pse in Hrvate!« — Radikalna organizacija iz Kostajnice javlja: Predsednik volivnega odbora za Mečenčane, gimnazijski ravnatelj Djuro Crevar, po mišljenju radikal, je bil na potu v Mečenčane iz zasede napaden in tako premlaten, da je obležal brez zavesti na cesti. — Dr. Peleš je brzojavno protestiral proti temu postopanju pri vladi.

— Kako se je delalo. Šef subotiske policije D. Obradović je izdal naredbo, po kateri imajo pristop na volišče samo osebe, ki se izkažejo s posebno policijsko legitimacijo. To naredbo je utemeljeval Obradović s tem, da bi se na ta način preprečilo vsako narušenje miru. Še predno pa je bila ta naredba izdana, so dobili radikali že te legitimacije. Seveda jih je zahtevala tudi opozicija. Ker pa sta izdajala te legitimacije samo dva uradnika in še to počasi, vseh volivcev v Subotici pa je 26.000, to je vsled tega naravno zavladovalo v krogih opozicije veliko razburjenje. To se je še povečalo, ko se je doznalo, da je prejel veliki župan zapečateno kuverto z instrukcijami, ki jo sme odpreti šele na predvečer volitev. — Bili bi prav gotovo prva država na svetu, če bi naša uprava vršila svojo službo v vseh stvareh tako točno, kakor za volitve.

— Na dan volitev bi imela biti vsa oblast v rokah naroda in predsednikov volivnih odborov. Po naredbi notranjega ministra pa je bila vsa oblast v rokah velikih županov. Zlasti v Južni Srbiji je to spoznal Džemiet, ki je od 14 mandatov rešil le enega.

— Sin vojvode Putnika, je v »Politiki« protestiral, da se vlačijo ime njegovega očeta v politiko in da se ga skuša strankarsko izrabiti. Ravno vsled strankarskih bojev ni truplo vojvode Putnika še danes prepeljano v domovino.

— Vesti iz Bolgarske. Listi poročajo, da je bila v Sofiji odkrita zarota med oficirji pehote proti vladi Cankova. Bilo je aretiranih okrog 50 oficirjev. Govori se, da bodo aretirani tudi general Lazarev, bivši vrhovni komandant Žekov in sofijski metropolit Stefan. Sofijskim listom je prepovedano, da bi o teh dogodkih pisali. — Inkvizicija na Bolgarskem. Na tihem je bil te dni aretiran Dimitrij Gričarov, lastnik lista »Narodna Zastava« in navdušen pristaš zemljoradniške stranke. Da bi od njega izvedeli gotove stvari, je bil Gričarov na strahovit način mučen. Inkvizitorsko je bil navezan na natezalnico in potem tepen, da so mu popokali členki. Ne ve se, če je ostal pri življenju ali ne. Bolgarska vlada skrbno prikriva vse vesti o Gričarovu, ker se boji, da bi evropska javnost izvedela za njeno nečloveško postopanje proti političnim nasprotnikom.

— Trockij se ne uda. Po poročilih iz Helsingforske je izjavil Trockij, da bo nadaljeval boj proti Stalinu in Zinovjevu. Udeležil se bo komunističnega stranknega kongresa, kateri ima odločiti o njegovi izključitvi iz stranke. Pravi, da se bo branil z naravnost senzacionalnimi odkritji. Po angleških poročilih je Čeka

zaplenu privatno korespondenco Troc-kega in konfiscirala njegovo knjižnico.

Velikanske sleparije v Nemčiji. Glasilo nemških demokratov »Berliner Tagblatt« objavljala senzacionalna odkritja o sleparskem podpiranju ruhrskih magnatov s strani nemške vlade. Za časa pričetka padanja marke so dobili ruhrski magnati velikanska posojila od vlade, ki so jih potem vrnil v času popolne brezecnosti marke. Nemčija je bila tako oškodovana za dve milijardi zlatih mark. V afero je zapletenih več vodilnih mož nemške ljudske stranke, ki jo vodi Stresemann.

Drobne vesti.

Trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko so se pričela dne 4. februarja v budapeštanskem ministru zunanjih del. Pogajanja bodo najbrže vsled razlik v naziranju glede poljedelske zaštite večkrat prekinjena.

Proces češkega novinarja Sisa proti bivšemu bolgarskemu ministru Obovu, ki je obdolžil Sisa, da je prejel od bolgarske vlade 10.000 Kč, da je pisal v njenem zmislu, je bil preložen, ker se niso sodišču javile od Obova predlagane priče.

Francoska vlada je sklenila, da se otvori v muzeju Vincennes, kjer se nahajajo vsi spomini na svetovno vojno, poseben oddelek za češkoslovaške legionarje.

Petrograd je imel dne 1. januarja 1925 1.276.000 prebivalcev, za 139.000 več kot januarja lanskega leta.

Konferenca proti opiumu, temu nevarnemu strupu, je končala brezuspešno. Proizvajalci opiuma se nočejo odreči svojim dobičkom in so zato otežkočali delo konference. Značilno, da niti v taki stvari ne more Zveza narodov ničesar doseči.

Ob priliki sedemletnice pripojenja Besarabije Rumuniji so priredili sovjeti v vsej južno zapadni Rusiji velike protirumunske demonstracije.

II. ali amsterdamska internacionala je sklenila, da je pripravljena rusko zvezo strokovnih organizacij sprejeti v svojo zvezo, če Rusi to žele.

Zarota proti vladni Cankova je bila odkrita na Češkem. Aretirani bolgarski emigranti so zaroto priznali. Dolže kot iniciatorja zarote bivšega ministra Obova in Kosto Todorova.

Spomenik Todoru Aleksandrovu postavi bolgarska vlada v Čustendilu. Spomenik bo veljal 300.000 levov.

V Francoskem poslaništvu v Moskvi je bila izvršena tatvina. Ukradenih je bilo več srebrnih in zlatih predmetov.

Grško-turški spor bo najbrže poravnal na ta način, da bo imenovan za Carigrad nov grški patriarh, ki ga bodo Turki priznali.

VLADNA VECINA ZNAŠA SAMO PET POSLANCEV.

Beograd, 10. februarja. Po politvah je politična situacija zelo oživila. Osobito se opaža v vladnih krogih velika nervoza; večina vlade sestoji iz 5 mandatov. Radi tega namerava vlada razveljaviti neke liste HRSS.

IZPREMEMBE V VLADI NE PREJESTANKOM PARLAMENTA.

Beograd, 10. februarja. Danes dopoldne ob 11. uri se bo vršila konferenca ministrov o politični situaciji. Dobro poučeni krogi smatrajo, da ostavka Pašičevega kabineta ne bo sledila pred sestankom parlamenta. Pašić sploh ne misli na sestavo novega kabineta, predno ne bi bili zbrani vsi klubi.

SPALAJKOVIC — NOVI ZUNANJI MINISTER.

Beograd, 10. februarja. Po dosedanjih vestih ni sigurno, ali je bil izvoljen dr. Krizman. Pri sedanjih volitvah tudi ni bil izvoljen dr. Šefkija Behmen. Spaho je dobil 15 mandatov. Notranje ministristvo demantira prejšnja poročila, da so bili izvoljeni Nastas Petrović, Ljuba Mihajlović, Ferad beg Draga in Joca Jovanović. Ker sta bila izvoljena Ljuba Nešić in Spalajković, smatrajo politični krogi, da bo prišlo v bodoči vladi do spremembe v vodstvu zunanjega ministristva. Spalajković potuje v sredo v Pariz, odkoder se takoj zopet vrne v Beograd.

VELIKE DEMONSTRACIJE V SARAJEVU.

Beograd, 10. februarja. Sinoči je vsled kontradiktornih vesti o rezultatu volitev prišlo v Sarajevu do velikih demonstracij Srnaovcev. Policija je postavila pred uredništvo »Prav-

de« močno stražo, dalje je bila postavljena vojska pred uredništvom »Jugoslovenskega Lista« in pred hotelom »Pošta«. Demonstracije so pričele ob 6. zvečer pred poslopjem velikega župana Nikolića. Demonstranti so skušali udreti v redakcijo »Pravde«, pa jih je policija pregnala.

Dnevne vesti.

— Gojitev sovraštva. V interesu nacionalne misli je, da se večja siozno delovanje državljanov ter da se nasprotja kolikor mogoče umirijo. Zlasti pa je potrebno, da zavladajo v javnem življenju take forme obcevanja, da bo mogel vsakdo tudi s političnim nasprotnikom neženirano sodelovati pri isti politični stvari. Povolilni dogodki pa kažejo, da gotovi krogi sirpnosti med raznimi pristajši volilnih strank nočejo in pričela se je propaganda tako strupenega sovraštva, ki more samo škodovati. Ali se ti krogi res ne morejo povzpeti do malo širšega obzora, ali ti krogi res ne morejo pojmovati nacionalne misli, kateri je vendar sovraštvo do rojaka tujel. Propaganda sovraštva je znak nenacionalnosti in zato vredna vse obsodbe.

— Na naslov Orjune v Ljubljani. Povodom netočnih vesti o ponašanju Orjune ob priliki Davidovičevega prihoda v Zagreb, je izdala beograjska prestolniška sekcija »Orjune« sledečo izjavo: »Prestolniška sekcija direktorija izjavlja, da je glasom sklepa glavnega odbora prepovedano vsako vmešavanje v strankarsko borbo. Prestolniška sekcija je prepričana, da se po tem ravna tudi zagrebška Orjuna, pa je zato vest o napadu Orjunašev na g. Davidoviča rezultat slabih informacij. Vseeno pa je predlagala direktoriju, da izvede nujno preiskavo, ki naj dokaže neosnovanost, teh vesti. Podpisani: Radojlović, Trifunović - Birčanin in Jevdjević.

— Izjavljamo, da g. Bolji Žvan že od 1. decembra dalje ni več član našega uredništva ter da tudi ni naš sotrudnik. Uredništvo »Narodnega Dnevnika«.

— Iz državne službe. Za šumarskega svetnika in šumarskega referenta pri okr. glavarstvu v Celju je imenovan Vin-ko Travnik; premeščena sta: inspektor direktije šum Ante Ružić iz Ljubljane v Maribor, šumarski svetnik Karlo Tavčar pa od ljublj. šumarskega referenta k direktiji šum v Ljubljani; imenovan je Rudolf Užnik za stalnega učitelja na puškarski šoli v Kranju; vpo-kojen je uradnik oddelka za soc. politiko v Ljubljani dr. Anton Milavec.

— Iz železniške službe. Premeščeni so: Iz prometnega ministristva k ravnateljstvu drž. železnic v Ljubljani Al. Pre-

gelj; od postaje Ljubljana - Glavni kolodvor k ravnateljstvu v prometni oddelek I. Kravogelj; iz Postojne na Rak-kek Karol Kavčič; od strojnega oddelka ljublj. ravnateljstva v mariborsko delav-lico Karol Skal; iz postaje Ljubljana - Glavni kolodvor k komercijalnemu od- delku ljubljanskega ravnateljstva Igna- cij Eržen; iz Maribora v Ljubljano An- ton Trampuž, Anton Sekolec, Rok Dobo- višek in Fr. Švarc; iz Tezna v Beltince Fr. Paul; vpokojeni so pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani Ferdo Soršak, Fr. Tertinek, Martin Rome, Fr. Smole, Josip Sepin, Anton Rebolj, Va- lentin Golob, Jakob Bračič, Val. Men- čak, Franc Remelj, Karol Petrovič, Lud- vik Jug in Anton Bukovič.

— Poprava železniške proge. Generalna direkcija državnih železnic je prejela 700 km tračnic, od katerih bo dodeljenih 120 km za- grebški direkciji za popravo proge Beograd- Zagreb, ostalih 250 km pa dobi beograjska direkcija državnih železnic je prejela 370 km Dževdželija.

— Strahovit zločin v Somboru. V Doma- slovcu pri Somboru se je odigral te dni stra- hovit zločin. Petletna deklica in triletni sin- ček neke, nedavno iz Amerike vrnivše se zakonske dvojice sta se igrala na domačem dvorišču. Okrog polneva je stopila mati iz hiše, da pokliče deco h kosilu. Na svoje ve- liko začudenje je našla na dvorišču samo dečka, dočim o deklici ni bilo sledu. Prikli- cala je sosede, ki so začeli dete iskati. Po daljšem iskanju je čul eden izmed navzočih, da prihaja iz svinjaka neko čudno hropenje. Iz greznice za svinjakom so potegnili pet- letno hčerko s prerezanim vratom. Poklicani zdravnik je ugotovil, da gre za seksualen umor: Zločinec je dete oskrnil in je nato zaklal. Kot krivca je eruiralo orožništvo ne- kega pred kratkim od vojakov se vrnivšega mladeniča, ki se je pri aretaciji vedel jako cinično. Dekletce je bilo zaklano s popolno- ma topim in skrhanim nožem. Vprašan, kako jo je mogel zaklati s takim nožem, je mo- rilec odgovoril: »Dolgo sem žagal, predno sem ji prerezal vrat.« Prebivalstvo bi bilo morilec linčalo, da ga ni branilo orožništvo. Njegova žrtve je seveda umrla.

— Cenjene čitatelje opozarjamo na ogla- »Ljubljanske posojilnice« reg. zadr. z ome- zavezo, Ljubljana, Mestni trg. — Zavod se prav lepo razvija ter ga toplo priporočamo.

Gospodarstvo.

O RAZSODIŠČU LJUBLJANSKE BORZE ZA BLAGO IN VREDNOTE ZLASTI O NJE- GOVI PRISTOJNOSTI TER O RAZSODIŠČNIH SENATIH.

Borzna razsodišča poslujejo po svojih last- nih, oblastno potrjenih pravilih. To institu- cijo lahko označimo sploh kot poseben privi- legij trgovskega stanu; pripušta namreč tr- govcem, da si za razsojo svojih medsebojnih sporov zbirajo sami sodnike iz svojega stanu, postopanje pred sodiščem pa je skrajšano in tako urejeno, da morejo stranke pričakovati končnoveljavno rešitev spora v najkrajšem času, ne da bi pri tem trpela temeljitost raz- pravljanja in presoje. Pri ljubljanskem borz- nem razsodišču se more n. pr. računati, da pride do končnoveljavne rešitve, oziroma do izvršilnega naslova povprečno v par tednih po vložitvi tožbe. Daljše trajanje postopanja utegne le izjemoma nastopiti. Borzno razso- dišče sodi končnoveljavno. Proti njegovemu razsodilu ni priziva in sploh nobenega red- nega pravnega leka, a eventualna ničnostna tožba ali pritožba ne ovira izvršbe razsodila.

Dajatev v denarju, ki se je naložila v raz- sodilu, se mora izpolniti v 24 urah. Za druge dajatev sme razsodišče določiti rok nad 24 ur in sicer za stranke, ki stanujejo v Ljub- ljani, običajno tri dni, za druge 8 dni.

Ti takozvani parcijski roki začno, ako so bile stranke pri razglasitvi razsodila pristotne. teži z razglasitvijo, sicer pa od dneva vro- ditve razsodila obvezani stranki.

Ni trgovca, ki bi se zlasti ob sklepu l. bi- lance in razmišljajoč o usodi svojih odprtih terjatev ne zavedal pomena borznega razso- dišča in ugodnosti, ki jih nudi strankam ta institucija. Teh ugodnosti pa se bo mogel poslužiti le v slučaju pristojnosti tega sodi- šča. Razsodišče mora namreč vselej, tudi brez ugovora uradoma baviti se z vprašanjem

svoje pristojnosti in ako ta ni podana, tožbo zavrniti. Vsak trgovec, ki mu je na tem le- žeče, da spravi stvar v slučaju spora pred borzno razsodišče, treba torej, da skrbi pra- vočasno, redoma že ob sklepanju posla za to, da bodo podani za pristojnost razsodišča predpisani pogoji.

Po obstoječih predpisih (§§ 2., 3. in 4. pra- vilnika za razsodišča) je razsodišče ljubljans- ke borze za blago in vrednote namreč pris- tojno:

1. Za spore, ki izvirajo iz poslov, sklenje- nih na ljubljanski borzi za blago in vred- note. Tu gre za takozvano absolutno kompe- tenco razsodišča ter se odnosi spori mo- rajo reševati pred razsodiščem, ako se niso stranke pismeno pogodile drugače (§ 2/a in 3 pravilnika za razsodišče).

2. Za spore, ki izvirajo iz trgovskih bla- govih poslov, ki so bili sklenjeni zunaj bor- ze, toda le, ako sta se obe stranki podvrgli pristojnosti razsodišča s pismeno pogodbo že ob sklepanju ali vsaj pred izvajanjem posla. V tem primeru se govori o dogovorjeni ali prorogirani pristojnosti. Ta prorogacija pa je dopustna le, ako se opravilo, ki je predmet spora, nanaša na blago, s katerim se sme trgovati na borzi. Vrh tega objektivnega po- goja mora biti tudi podan pogoj, tj. vsaka sporna stranka mora biti ali organ javne uprave, ki kot tak nastopa ali trg. družba ali pridobitna gosp. zadruga ali član katere- koli borze ali taka oseba, ki se bavi po po- klicu s produkcijo, trgovino ali predelova- njem takih premičnih stvari, ki so predmet dotičnega opravila.

Vsaka sporna stranka mora imeti vsaj eno izmed teh naštetih svojstev. Zato se n. pr. niti protokolirani trgovci, ki ni član borze, ne bo smel podrediti pristojnosti razsodišča, ako se ne bavi po poklicu s produkcijo, tr- govino ali predelovanjem takih stvari, ki so predmet dotičnega posla, dočim se more, kdor je član borze, podvreči pristojnosti raz- sodišča tudi, ako se po poklicu ne bavi s ta- kimi posli.

Predpisu glede oblike pogodbe o pristoj- nosti razsodišča je zadoščeno, ako sta obe stranki že ob sklepu posla podpisali sklepno pismo ali naročilni list z dotično prorogaci- sko klavzulo. (Po obeh pogodnih podpisani naročilni list je v bistvu in učinku »kot sklepno pismo«). To klavzulo, ki se glasi »za presojo eventualnega spora je pristojno raz- sodišče ljubljanske borze« ali »za slučaj slučaj spora se stranke podvržejo razsodišču ljubljanske borze« ali slično, je uvrstiti v kontekst sam, t. j. v besedilo sklenjenega pisma ali naročilnega lista. Klavzula mora biti pisana ali tiskana in sicer v lahko čit- ljivi in razločljivi obliki. Protokolirani tr- govci in borzni člani so podrejeni borznemu razsodišču že s tem, da so brez ugovora spre- jeli sklepno pismo ali naročilni list s pr- orogacijsko klavzulo.

Ako se pa stranki nista podredili pristoj- nosti razsodišča že ob sklepanju posla, mo- reta to storiti, seveda pismeno, tudi pozneje pred izvajanjem posla. V tem pogledu bo zakonu vstreženo, ako n. pr. obe stranki podpiseta v sklepnem pismu (naročilnem listu) naknadno dodano prorogacijsko klav- zulo ali kak drugi na sklenjeni posel nana- šajoč se spis s tako klavzulo, ali ako n. pr. ena stranka na pismeno poročilo nasprotni- ka, da bo gotovo svar v slučaju spora spravi- l pred borzno razsodišče v Ljubljani, v (pismenem) odgovoru pove, četudi mimo- grede, ali vendar dovolj jasno, da se pridru- žuje izjavi glede pristojnosti razsodišča.

Sporazum glede pristojnosti mora biti si- cer dokumentiran, ter se mora tožitelj o tem izkazati že ob vložitvi tožbe, toda ni po- treba, da je spisan na eni in isti listini.

Najbolj enostavno in praktično pa je se- veda, da se stranki že ob sklepanju posla obenem dogovorijo glede pristojnosti raz- sodišča in ta dogovor v samem sklepnem pi- smu ali naročilnem listu v prej omenjenem smislu ugotovita.

V svrhu zlasti olajšave službe razsodnikov pa je potrebno še posebej pojasniti sestavo senatov razsodišča v posameznih slučajih.

Razsodišče (senat) sestoji v posameznih pri- merih iz treh ali petih razsodnikov. Vsaka stranka si izbere namreč enega ali dva raz- sodnika iz kolegija razsodnikov (stranka, ki ni član borze sme izbrati sodnike tudi iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze). Ako imenuje ena stranka dva razsodnika, mora druga stranka imenovati tudi dva. Tožitelj mora imenovati razsodnike že v tož- bi, a toženec v roku, določenem za to v vabilu k razpravi.

Tako od strank za posamezno pravdo iz- voljeni razsodniki pa si izberejo predsedni- ka senata iz imenika kolegija sodnikov ali iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze. S tem je sestavljen goriomenjeni senat tro- jice ali perorice.

Tajnik razsodišča sodeluje v senatu s po- svetovalnim glasom.

Iz goricečenega je razvidno, da odvisi od strank samih, pravzaprav tudi le od ene same stranke, ali naj posamezni spor pride pred senat trojice ali petorice. Pravilnik ljubljanskega borznega razsodišča se v tem pogledu na obseg pravnega predmeta, ozi- roma na visokost iztoževane terjatve sploh ne ozira, ter bo potreboval tudi v tej smeri primerne popravila. Do tedaj pa bi bilo zelo priporočljivo, da bi stranke same tako postopale, da pridejo spori pred senat pe- torice le izjemoma in le, če gre za res vi- soke zneske. (Pri rednih zbornih sodiščih sodi na I. instanci tudi v trgovskih poslih pri pravih v denarju ali v denarni vredno- sti do vseh 125.000 Din sodnik poedinec, a na II. instanci senat trojice). To bo po goricečenem doseženo, ako si vsaka stranka izbere le po enega razsodnika. S tem bo iz- datno olajšana služba razsodnikov. Pričako- vati je namreč, da se bodo posli pri razsodi- šču v doglednem času pomnožili ter da bodo posamezni razsodniki, ako ne postanejo se- nati trojice navada, a oni petorice izjema, prepogosto prihajali na vrsto, da vrše svojo službo. Razsodniki se vkljub svojim zaseb- nim poslom žrtvujejo — njihov služba je brez- plačna — v interesu trgovskega stanu in so torej tudi od strani tega stanu pač vredni vsega obzira.

× Javna dražba neizročljivih poštnih paketov. Shranjevalni poštni urad bo prodajal na javni dražbi pakete, ki se niso mogli izročiti niti naslovnikom niti pošiljateljem. Javna dražba se bo vršila dne 10. in 11. februarja t. l. vsakokrat od 8. — 12. ure v Shranjevalnem ura- du poštne direkcije, Sv. Jakoba trg, št. 3. II. nadstropje, desno, soba št. 83.

Naročajte in širite 'Narodni Dnevnik'.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 10. februarja
Vrednote.

2½% drž. renta za voj. škodo den. 180
ska pos. den. 210, blgo 212; Ljublj. kred.
bka 230; Merkant. banka den 115, blgo 118.

bl. 135; 7% invest. pos. iz l. 1921 65.50; Celj. zaklj. 115; I. hrv. šted. den. 894, blgo 900; Slav. bka 75; Stavb. družba Lj. den. 280, blgo 290; Strojne tov. in liv. den. 136, blgo 147; Trbov. prem. dr. den. 390, blgo 410; Združ. papirn. 100; 4½% kom. zad. dež. bke 90.

Produkti.

Bouls hrastovi 80, 90 mm, od 2.50 m napr., frko nakladalna postaja blgo 1230; deske monte 20, 25, 30 mm, lko meja den. 350, blgo 570; borove deske 50 mm, 4 m dolž., lko avstrijska meja blgo 710; bukova drva napol suha 1 m dolž., kol. 3 vag. den. 19, blgo 20, zaklj. 19; pšenica bačka par. Lj. blgo 560; pšenica domača par. Lj. den. 475; moka pšenična, krmilna »8«, papir. vreče frko Lj. blgo 300; otrobi pšenični, fini, juta vreče, b/n frko Lj. blgo 240.

BORZE.

Curih, 9. februarja. Beograd 8.40, New York 518.70, Pariz 27.90, London 24.47, Milan 21.47, Praga 15.3125, Sofija 3.775, Bukarešta 2.70, Dunaj 0.0073, Budimpešta 0.007170.

Beograd, 9. februarja. Pariz 331 do 332, London 294 do 294.50, Milan 253.25 do 254.50, Praga 181 do 181.25, New York 61.40 do 61.50, Curih 1185 do 1186, Bukarešta 31.8 do 32.25, Dunaj 0.0867 do 0.0868, Budimpešta 0.0855 do 0.0858.

Knj ževnost.

Dr. I. Plečnik: Repetitorij anatomije. V. Zivčevje. Splošna knjižnica zv. 44. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. Strani 126. Cena broš. 36 Din. — V nadaljevanju serije kratkega Repetitorija anatomije je sedaj izšel v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne še V. zvezek, ki obravnava živčevje. Preostaja le še VI. zvezek: Čutila, ki je v tisku, pa bo ves sistem anatomije v obliki repetitorija zaključen. Dosedaj izšli zvezki tega repetitorija so že pokazali, da je knjiga praktičen in pregleden vademecum za kolegije in rigorozne, kakor tudi priročna knjiga za praktične medicince. Cini

izide še VI. zvezek, kateremu bo dodan splošen uvod in stvarni register, bo vseh šestero zvezkov vezanih v enotno knjigo: dobivalo pa se bo tudi vsak zvezek broširan zase. Naročila sprejema založnica Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.

Tadeusz Zielinski: Antični in moderni svet. Poslovenil dr. Jože Glonar. Splošna knjižnica. Znanstvena zbirka zvezek VII. V Ljubljani 1925. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 101 strani velikega 8°. Cena broš. 36 Din, vez. 45 Din. — Knjiga obsega osem predavanj, ki jih je imel znameniti poljski učenjak svoje dni pred abiturijenti srednjih šol v Beogradu in obravnava razmerje antičnega, predvsem grškega duševnega sveta do problemov, ki se ponavljajo v moderni človeški družbi. Za slovenski knjižni trg je popolna novost, ker je prva slovenska knjiga, ki s širokega stališča odpira kulturno-zgodovinske perspektive in obravnava kulturno-zgodovinske probleme: zato bo dobrodošel brevir vsakemu mislečemu in razmišljajočemu Slovencu. Posebno aktualnost ji daje stališče glede nalog in oblike srednjih šol, zato bodo po njej radi segli vsi, ki se zanimajo za probleme srednješolske reforme pri nas in jo bodo z zanimanjem in užitkom čitali pa naj so že prijatelji ali nasprotniki tega ali onega srednješolskega tipa. H knjigi se še povrnemo.

To in ono.

Oproščena morilka. Varšavska igralnica Stanislava Uminska je julija meseca lanskega leta ustrelila svojega zaročenca, poljskega pisatelja in slikarja Jana Zinovskega, ker je bil ta neozdravljivo bolan na raku. Zinovski je prosil opevovanje svoje prijateljke, da ga ustrele in s tem rešijo strašnega trpljenja. Toda nihče ni hotel tega storiti. Končno je uslišala njegovo prošnjo njegova zaročenka. Te dni se je morala Uminska

zagovarjati zaradi svojega dejanja pred pariškim sodiščem. Simpatije javnosti so bile očitno na strani obtoženke, ki je bila zelo blede. Uvodoma razprave je povdarjal predsednik sodišča, da je bila splošno zelo cenjena in da ji mora izstaviti najboljšo izpričevalo celo v trenutku, ko stoji pred sodniki. Tiho je nato povedala obtoženka zgodovino svoje ljubezni. Bila je nenadoma poklicana v Pariz k svojemu zaročencu, ker se je njegova bolezen zelo poslabšala. Stregla mu je z vso vnetostjo, toda njegovo stanje se ni poboljšalo. Ko je priporočil zdravnik bolniku prenos krvi, je dala svojo kri. (Predsednik: To vas je tako oslabilo, da ste težko zboleli.) — Pa tudi prenos krvi ni pomagal. Muke umirajočega ni mogla več gledati in ko je spal, ga je ustrelila. — Predsednik: Usmrtitev človeka je zločin, toda sodišče je dolžno, da razpravlja o motivih dejanja. Priznati je treba, da so bili Vaši motivi plemeniti. Zločin ste izvršili iz človekoljubja, da rešite ljubimca iz neznosnega trpljenja. — Priče so v celoti potrdile izpoved obtoženke in jo brez izjeme opisale v najboljši luči. Po zagovoru branitelja so porotniki po kratkem posvetovanju soglasno oprostili obtoženko vsake krivde, nakar je prosil predsednik občinstvo, da se vzdrži vsakega glasnega odobravanja, da se sodba ne protanira.

Kmetstvo ljudstvo proti sovjetom. Ukrajinska centralna volivna komisija je izdelala statistiko o zadnjih volitvah. Po tej statistiki so se kmetje v zelo majhnem številu udeležili volitev. Povprečno se je udeležila le ena tretjina

kmetov volitev. Podvojila pa se je udeležba ženskih volivk. — Nekomunističnih članov je bilo največ v Volinski guberniji (92.1 odstotkov, najmanj pa v donski guberniji (78.9 odstotkov). V splošnem je naraslo število nekomunističnih glasov od lanskega leta za dva odstotka.

Vihar vrgel vlak v prepad. V Severni Irski se je pripetila te dni velika železniška nesreča. Ko je peljal blizu Dublina osebni vlak čez most, ga je zgrabil hud vihar ter ga vrgel dobesedno v prepad. Vsi vagoni z lokomotivo vred so obležali na dnu 80 metrov globokega prepada skoro popolnoma razbiti. Rešilna ekspedicija je našla 4 mrtve in 20 težko ranjenih. Domneva se, da je bilo še več žrtev, ki jih ni bilo doslej mogoče najti.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka
Gritznor in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
bilzu Prešernovega spomenika
Ljubljana
Pouk v vezen u brez lačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila

Na vliko Telef. n. 913 Na malo

Jack London:

Burni doživljaji.

Roman Južnega morja.

Sheldon je že s samim dotikom roke ugotovil, da je toplota umirajočega moža padala. Ta padec toplote je moral nastopiti, ker je toplomer zaznamoval stosedem stopinj. Saj je takorekoč zgorel. Sheldon je pokleknil poleg njega; sluge so se zbrali naokrog in njih beli telovniki in pasovi krog ledij so se čudno odražali od temne kože in njihovih divjih obrazov z velikimi šibicami v ušesih in izrezljanimi, lesketajočimi se nosnimi obroči. Končno se je Sheldon postavil na noge ter se, loveč ravnovesje, opotekel v svoj palubni naslonjač. Vročina, ki je bila že poprej kar tiščala k tlom, je postala še hujša. Dihanje je bilo že težavno. Sheldon je lovil sapo. Oblička in gole rame služabnikov so bile pokrite s potnimi kapljicami.

— Gospod, — se je osmelil eden izmed njih — veliki veter prihajati. — Veliki in brezkončno močni veter. —

Sheldon je prikimal z glavo, toda ni pogledal. Čeprav je silno ljubil Hughie Drummonda, se mu je vendar zdela njegova smrt in pogreb, ki je sledil, breme, ki ga spričo vsega, kar ga je težilo, ne bo mogel prenesti. — Imel je nekaj občutek — ne to je bila že gotovost — da mu ni treba storiti ničesar drugega kot zapreti oči in pustiti dogodekom prosto pot, potem pa umreti in se pogrezniti v neskončni mir. To je vedel; saj bilo je tako preprosto. Samo oči je bilo treba zapreti in popustiti,

(8.)

kajti dospel je tako daleč, da je živel samo še s svojo voljo. Njegovo zmučeno telo so že skoro mesarile bližajoče se bolečine razpadanja. Bil je nesposoben, da se je tako zelo oklepal življenja. Dvajsetkratno smrt je že preстал in čemu naj bi podaljševal to stanje v svrhu, da umre še dvajsetkratne smrti, predno konča v resnici? Ni se bal umreti, še celo želel si je smrti. Želel si je, da njegovo utrujeno telo in njegov utrujeni duh; kaj naj ne ugasne za vedno plamen, ki je v njem?

Toda njegova misel, ki je mogla hoteti življenje ali smrt, je še vedno bdela v njem. Videl je oba velika čolna, ki so jih prinesli na obrežje, videl je bolnike, ki so deloma na nosilnicah in deloma sedeči na plečih zdravih vzdihovali in jadikovali v žalostni procesiji mimo njega. Videl je veter, ki je naraščal na potemnelem obzorju in mislil je na bolnike v bolnici. Tam je bilo nekaj, kar je čakalo njegove roke, da to izvede in njegova narava ni bila taka, da bi mu dala ležati ali spati ali umreti, dokler ga je čakalo še nedovršeno delo.

Dal je poklicati paznike ter jim zaukazal, naj privežejo k zemlji bolnico in oba prizidka. Spomnil se je na novo in črno prepletkano rezervno verigo od sidra, ki je visela pod hišo na talnih bruh; odredil je, naj jo na enak način uporabijo pri bolnici. Drugi dečki so prinesli rakev — bil je to čudno zbit zaboj, ki so ga napravili iz desk in pod njegovim nadzorstvom so položili vanj Hughie Drummonda. Šest divjakov ga je odneslo dali na obrežje, on pa je jahal na plečih enega izmed njih za njimi, objemajoč z laktmi njegov vrat in držeč molitvenik v eni roki.

Medtem, ko je čital pogrebne molitve, so črnici s strahom opazovali temno črto vode, nad katero so se valili, kopičili in gonili grozeči oblaki. Prvi lahni in nežni dihi vetra je zavel krog njegovega izsušenega in izžganega telesa, ko je dokončal molitve. Nato je sledil drugi piš, ki se je že srdito zagnal vanj, dočim so črnici naglo zasipali grob z lopatami. Ta naval je bil že tako močan, da se je Sheldon, ki je stal dosedaj na nogah, oprjel svojega nosača, da ga ne bi podrlo. Ladija »Jessie« je medtem izginila in strahoten, zlovešč zvok je planil odnekod, ko so se pričeli neštevilni majhni valovi peniti in udarjati ob obrežje. Vse to je bilo podobno vrvenju v ogromnem kotlu. Od vseh strani je zaslišal votle udarce padajočih kokosovih orehov. Visoka in vitka drevesa z nežnimi debli so se cpletala in pokala liki biči. Vse ozračje je bilo kakor preplavljeno z odpadajočimi listi, od katerih vsaki je mogel človeku razlati glavo, če je priletel s pecljem navzdol. Potem pa je prišel dež, prava povodenj, prema, vodoravna ploha vode, ki je prihajala kakor reka in se upirala zakonom težnosti. Črnci se skupno s Sheldonom, ki je sedel na njegovem hrbtu, vrgel temu navalu nasproti, sklanjajoč se daleč in globoko k tlom, da ga vihar ne bi podrł znak.

— Današnja noč spi zunaj in daleč — je citiral Sheldon, spominjajoč se mrtveca v pesku in deževnice, ki je pronicala v hladno zemljo.

(Dalje prih.)

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

10.000.000 — Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje.

... Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in poroštvo. ...

Posetite!

Posetite!

8. dunajski mednarodni velesejem

(pomladanski velesejem)

od 8. do 14. marca 1925.

Mednarodna vzorčna razstava industrijskih in obrtniških proizvodov.

Cene brez konkurence!

125.000 posetnikov, od teh 25.000 in ozems kihkupcev iz 70 držav.

Znatno znižane cene vožnje na avstrijskih železnicah.

Prehod preko meje z vplačano takso za potni vizum od 15.000 avstrijskih kron (dolarjev — 25).

Pojasnila daje:

„Wiener Messe A. G.“, Wien VII.

Častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4. — Društvo za promet stranca v Sloveniji, Aleksandrova cesta 8. — Josip Zidar, Dunajska cesta štev. 31.

== Razširjajte „Narodni Dnevnik“! ==